

Naxçıvan Muxtar Respublikası - 100

Türk dünyası üçün strateji əhəmiyyət kəsb edən, Şərqlə Qərbin qovşağında, böyük İpək yolunun üzərində yerləşən qədim yurdumuz Naxçıvanda möhtəşəm təntənə yaşanır. Modern inkişafın yeni dövrünə qədəm qoyan muxtar respublika 100 illik yubileyini qeyd edir.

Prezident İlham Əliyevin 2023-cü il dekabrın 30-da imzaladığı "Naxçıvan Muxtar Respublikasının 100 illik yubileyinin qeyd edilməsi haqqında" sərəncamda vurğulandığı kimi, Naxçıvan diyarı Azərbaycanın çoxəsrlik zəngin keçmişində layiqli yer tutub, ictimai-siyasi və elmi-mədəni həyatında özünəməxsus rol oynayıb.

Prezidentin yubiley töhfəsi

Naxçıvan şəhəri Azərbaycan Atabəyləri - Eldəgizlər dövlətinin paytaxtı olub, islam sivilizasiyasının mühüm elm, mədəniyyət və sənətkarlıq mərkəzlərindən biri kimi geniş şöhrət tapıb. Bünövrəsi Öcəmi Naxçıvanı tərəfindən qoyulan memarlıq məktəbinin günümüzədək gəlib çatan yadigarları indi də Naxçıvanın görünüşünə xüsusi rəng qatır. Naxçıvan ösrlər boyu yetirdiyi görkəmli şəxsiyyətləri ilə Azərbaycan dövlətçiliyinin, mədəniyyətinin və elminin tərəqqisinə töhfələr verib.

Sonaddə həmçinin qeyd edilir ki, strateji mövqeyi ilə seçilməsi tarixən Naxçıvanı vaxtaşırı gərgin siyasi mübarizələr meydanına çevirşə də, bu diyar qarşılaşdığı bütün sınaqları qətiyyətlə dəf edib.

Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddialarını notəsində Naxçıvanın uzun müddət tam təcrid və ağır blokada şəraitində olduğu vaxtlarda belə, qəhrəman əhalisi bu qədim Azərbaycan torpağını işğal təhlükəsindən qurtarıb, ölkəmizin müstəqilliyi uğrunda atdığı cəsarətli addımlarla milli dövlətçiliyini bərpası, qorunub saxlanılması və möhkəmləndirilməsi naminə fədakarlıq nümayiş etdirib. 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı Naxçıvanın igid övladları şanlı Zəfər salnaməmizə parlaq səhifələr yazıblar.

Regionların sosial-iqtisadi inkişafı sahəsində qəbul edilmiş dövlət proqramlarında nəzərdə tutulan tədbirlərin icrası Naxçıvanın da hərtərəfli inkişafı üçün geniş imkanlar yaradıb.

Prezident İlham Əliyevin 2023-cü il iyulun 5-də imzaladığı "Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafına dair 2023-2027-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nın təsdiq edilməsi barədə sərəncamı isə Naxçıvanın yeni mərhələdəki tərəqqisinin yol xəritəsi hesab edilir. Məhz bunun nəticəsidir ki, hazırda muxtar respublika dövlət proqramları və infrastruktur layihələrinin uğurla gerçəkləşdirib, ölkənin iqtisadi güdrətini artırılmasında və intellektual potensialının gücləndirilməsində yaxından iştirak edir.

Naxçıvan beynəlxalq miqyaslı mötəbər tədbirlərin ardıcıl keçirildiyi məkanlardandır. Azərbaycanın ətraf mühitin mühafizəsinə yönəlmis fəaliyyəti çərçivəsində muxtar respublika "yaşıl enerji" zonası elan olunub.

Tarixin izi ilə

Qədim Azərbaycan torpağı olan Naxçıvan Yer kürəsində həyatın başladığı ilk insan məskənlərindən biridir. Azərbaycan xalqı bu diyarda qədim və zəngin mədəniyyət yaradıb. Naxçıvan, eyni zamanda dünyanın da ən qədim mədəniyyət mərkəzlərindən biridir. Azərbaycanın digər bölgələri kimi, Qədim Şərqlə sivilizasiyaları ilə sıx bağlı olan Naxçıvan tarixi inkişafın gedişində dərin iz qoyub. Bu diyarda Azərbaycan xalqının zəngin tarixi, elmi və mədəni irsi formalaşmış.

Naxçıvan tarixən çətin sınaqlarla dolu müəkkəb və eyni zamanda şərəfli yol keçib, gərgin siyasi mübarizələr meydanı olub, lakin bütün bunlara baxmayaraq, xalqımızın zəngin tarixi-mədəni irsinin və dövlətçilik ənənələrini qoruyub yaşadıb, ölkəmizin ictimai-siyasi və sosial-iqtisadi həyatına mühüm töhfələr verib.

103 il öncə, 1921-ci il oktyabrın 13-də imzalanmış tarixi Qars müqaviləsi isə Naxçıvanın Azərbaycanın tərkibində qalmasını təmin edən tarixi-hüquqi sənəd oldu. Bu sənədin imzalanması və Naxçıvanın muxtariyyəti statusunun verilməsi də dövlətçilik tariximizdə vacib mərhələdir. Qars müqaviləsi böyük tarixi, hərbi-siyasi və diplomatik mübarizələrin məntiqi nəticəsidir. Ona görə də bu müqavilədən danışarkən, ilk növbədə, onun hansı zərurətdən imzalanmasında və ictimai-siyasi əhəmiyyətinə diqqət yetirmək lazımdır.

Bu müqavilə Zaqafqaziya Sovet Federativ Sosialist Respublikası ilə Türkiyə arasında 13 oktyabr 1921-ci ildə bağlanmış. Məhz bu müqavilə Cənubi Qafqazın o dövr üçün mənzərəsini açıq şəkildə ortaya qoyaraq mühüm bir tarixi mərhələ yaradıb. 1921-ci il mart ayının 16-da Rusiya Sovet Federativ Sosialist Respublikası ilə Türkiyə Böyük Millət Məclisi (1923-cü ildə qurulacaq Türkiyə Cümhuriyyətinin sələfi) arasında bağlanmış Moskva sülh müqaviləsinin tələblərinə yerinə yetirilməsi çərçivəsində həmin il oktyabr ayının 13-də Azərbaycan, Ermənistan və Gürcüstan SSR-nin daxil olduğu Zaqafqaziya Sovet Federativ Sosialist Respublikası ilə Türkiyə arasında Qars şəhərində imzalanmış sülh müqaviləsi 1922-ci il sentyabr ayının 11-də qüvvəyə minib və bitmə müddəti müəyyənləşdirilməyib.

Bununla da Qars müqaviləsi Naxçıvanın ərazisini və bu ərazinin beynəlxalq müqavilə ilə qorunan toxunulmazlıq hüququnu təsbit edib. Müqavilənin 5-ci maddəsi bilavasitə Naxçıvanın statusu ilə bağlıdır. Həmin maddədə yazılır: "Türkiyə hökuməti, Azərbaycan və Ermənistan sovet respublikaları müqavilənin III əlavəsində göstərilən şərtlərdə daxilində Naxçıvan vilayətinin Azərbaycanın himayəsi altında muxtar ərazi təşkil etməsi haqqında razılığa gəlirlər".

Qardaş Türkiyə də Qars müqaviləsinin imzalanmaqla xarici siyasətində növbəti qələbə əldə edir. Mustafa Kamal Atatürk bunu belə dəyərləndirir: "Azərbaycan, Gürcüstan, Ermənistan sovet respublikaları ilə Moskva müqaviləsinin əsasları çərçivəsində Qarsda 13 oktyabr tarixli müqavilə imzalandı. Bu müqavilə ilə Şərqlə hüquqi bir şəkildə alan iddianı vəziyyətimiz Sevr müqaviləsinin təbii qeyri-mümkün olduğunu göstərən realitərləndirir".

Yüksəlişin Naxçıvan nümünəsi

Heydər Əliyevin xilaskarlığı ilə blokadadan inkişafa çıxan muxtar respublika İlham Əliyevin liderliyi sayəsində modern intibahın təntənəsini yaşayır

Tarixi proseslərin sonrakı inkişafının nəticəsi olaraq 1921-ci ilin martında Naxçıvan Sovet Sosialist Respublikası, 1923-cü ilin iyununda Naxçıvan diyarı, 1924-cü il fevralın 9-da isə Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikası yaradılıb.

Əlbəttə ki, Naxçıvanın statusunun beynəlxalq müqavilədə əks olunması həm o dövrdə, həm də Azərbaycanın indiki dövründə böyük siyasi əhəmiyyət kəsb edən bir fakt kimi qiymətləndirilməlidir.

Lakin Qars müqaviləsindən və muxtariyyət statusundan sonra da Ermənistan müəyyən bəhanələrlə Naxçıvana qarşı ərazi iddialarını davam etdirib. Sovetlər Birliyi dövründə Naxçıvan Muxtar Respublikasının beynəlxalq Qars müqaviləsi ilə təsbit edilmiş bir sıra kəndləri Ermənistan tərəfindən qanunsuz olaraq zəbt olunub. Sovetlər Birliyi dağıldıqdan sonra isə Ermənistan Azərbaycana, o cümlədən Naxçıvana qarşı ərazi iddialarını müharibə yolu ilə gerçəkləşdirməyə başlayıb, əsrin əvvəllərində Qars müqaviləsi ilə özünə götürüldüyü hüquqi və siyasi öhdəliyə məhəl qoymayıb. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Naxçıvanda yaşayış siyasi fəaliyyəti göstərməsi isə muxtar respublika ərazisini erməni işğalından və muxtariyyət statusunu ləğv olunmaq təhlükəsindən qoruya bilib.

Xilaskarlıq və qurtuluş missiyası

100 illik yubileyini qeyd edən muxtar respublikanın tarixinə qısa nəzər yetirsək görərik ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi fəaliyyətində Naxçıvan əhəmiyyətli rol oynayıb. İlk növbədə, ona görə ki, Naxçıvan Azərbaycan xalqına böyük şəxsiyyət Ulu Öndər Heydər Əliyevi bəxş edib. Ulu Öndər bütün dövrlərdə Naxçıvana böyük diqqət göstərmiş.

Muxtar respublikanın 50 illik siyasi dövrü məhz dahi şəxsiyyətin adı ilə bağlıdır. Xüsusilə, Ümummilli Liderin 1990-1993-cü illərdə Naxçıvanda olması, nəinki Naxçıvanı, eləcə də Azərbaycanı böyük bir təhlükədən xilas edib.

Öncə onu vurğulayaq ki, hələ sovet dövründə Heydər Əliyevin Azərbaycana rəhbərlik etdiyi illər respublikanın, o cümlədən Naxçıvanın həyatında yüksəliş dövrü olub. 1970-1980-ci illərin əvvəllərində Naxçıvanın sosial-iqtisadi, siyasi və mədəni həyatında böyük dirçəliş baş verib. O vaxt Azərbaycan hər bir yerində olduğu kimi, Naxçıvanda da sürətli inkişaf dövrü müşahidə edilirdi.

Ulu Öndərin rəhbərliyi ilə Azərbaycan 1980-ci illərin əvvəllərində sovet məkanında ən qabaqcıl yerlərdə idi, o cümlədən Naxçıvanda da böyük sosial quruculuq işləri aparılırdı. 1969-cu ildən başlanan kompleks quruculuq işləri notəsində muxtar respublikada sənaye, tikinti-quruculuq və aqrar-sənaye kompleksinin inkişafına nail olundu, emal və hasilat şəkəsi genişləndi. Naxçıvan şəhərində şüşə və alüminium qablar zavodları, alt trikotaj fabriki, tütün-fermentasiya və ot-süd kombinatları, Ordubad və Şərir rayonlarında

konserv zavodları tikilərək istismara verildi. Ümumilikdə, regionun inkişaf perspektivlərini artırmaq məqsədilə 250-dən çox müxtəlif təyinatlı müəssisələr yaradıldı, əhalinin işlə təminatına və sosial rifahının yaxşılaşdırılmasına nail olundu, hər il Naxçıvan şəhərində və rayon mərkəzlərində 35 min kvadratmetr yaşayış sahəsi istifadəyə verildi. Muxtar respublikanın şəhər, rayon və kəndlərində məktəb binaları, xəstəxanalar, suvarma tədbirlərini yaxşılaşdırmaq məqsədilə 20-dən artıq su anbarı tikildi. Bir sözlə, muxtar respublika inkişaf dövrünü yaşayırdı.

Məhz Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycana birinci rəhbərliyi dövründə ermənilərin respublikamızdan, o cümlədən Naxçıvandan yeni ərazilər qorparmaq planları baş tutmadı. Lakin Heydər Əliyev Azərbaycan rəhbərliyindən getdikdən sonra 1985-ci ildə bu bədnam niyyət baş tutdu: digər Azərbaycan əraziləri ilə birlikdə Naxçıvanın da bir qisim torpaqları Ermənistan SSR-ə verildi.

1987-ci ildə Heydər Əliyev SSRİ-nin ali rəhbərliyi sıralarından uzaqlaşdırıldı. Bu addımın siyasi mənasını Azərbaycanın özəmənkli rəhbərliyi dərk edə bilmədi. Tarix isə öz işini gördü. Heydər Əliyevin hakimiyyətdən uzaqlaşdırılmasından dərhal sonra Dağlıq Qarabağın Azərbaycandan qoparılması uğrunda aqressiv separatçılıq hərəkatı başlandı. Bunun ardınca SSRİ rəhbərliyinin hərtərəfli kömək göstərdiyi Ermənistan Azərbaycana qarşı təcavüzkar müharibəyə başladı.

Əfsuslar olsun ki, Heydər Əliyevin Moskvağa köçməsinə sonra bütün Azərbaycanda olduğu kimi, Naxçıvanda da tonozül dövrü təəsdi. Əldə edilmiş bütün uğurlar tədricən yandırıldı və muxtar respublika üçün çox ağır dövr başladı. 1980-ci illərin sonları Naxçıvan üçün əsl sınaq dövrü oldu. Xoşbəxtlikdən yenə də Ulu Öndərin rəhbərliyi ilə naxçıvanlılar bu ağır sınaqdan şərəflə çıxma bildilər.

Məhz 1990-cı illərin əvvəllərində Naxçıvanın taleyi həll edilirdi. Əgər o illərdə Heydər Əliyev Naxçıvanda olmasaydı və naxçıvanlılar Ulu Öndərin ətrafında sıx birləşməyəydilər, muxtar respublikanın taleyi yəqin ki, çox ağır ola bilərdi. Çünki artıq erməni millətçiləri Azərbaycana qarşı işğalçı siyasətini başlamışdılar və onların məkrli planlarında Naxçıvanın işğalı da var idi. O vaxt Naxçıvanda vəziyyət böyük çətinliklər hesabına sabit olaraq qalırdı.

Ermənilər məqsədlili şəkildə Naxçıvanı blokadaya salıb, bu qədim Azərbaycan torpağını ələ keçirmək üçün yenidən məkrli planlar həyata keçirməyə başlamışdılar. Belə bir dövrdə Ulu Öndər Heydər Əliyevin Naxçıvana gəlməsi, burada yaşayış siyasi fəaliyyət göstərməsi muxtar respublikanı ilk növbədə işğaldan qorudu.

Ümummilli Liderimizin Naxçıvanın blokadadan çıxarılması üçün atdığı ilk addımlardan biri qarış Türkiyə ilə əlaqələrin qurulması oldu. Həmin dövrdə Naxçıvanda

Ulu Öndərin "Bir millət, iki dövlət" fikirlərinin reallaşdırılması mərhələsi başlandı. Dahi şəxsiyyət 1992-ci il mart ayının 22-dən 24-dək Türkiyəyə səfəri çərçivəsində "Azərbaycana bağlı Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə Türkiyə Cümhuriyyəti arasında əməkdaşlıq protokolu" imzalandı, Naxçıvanla Türkiyə arasında gediş-gəlişi təmin etmək məqsədilə Sədərək-Dilucu körpüsünün tikintisinə başlandı.

Həmin il mayın 28-də iki ölkə arasında iqtisadi, mədəni, sosial, siyasi əlaqələrin inkişafı simvolu hesab olunan Sədərək-Dilucu körpüsü istifadəyə verildi. Körpünün istifadəyə verilməsi ilə Naxçıvanda blokadanın ağır fəsadlarını tədricən aradan qaldırılmasına, əhalinin maddi rifah halının yaxşılaşdırılmasına, muxtar respublikanın dünyaya tanınılmasına, Qərbdə integrasiyasına başlandı. Eyni zamanda da, Türkiyənin şərəf vilayətlərinin inkişafına təkən verib, nəqliyyat əlaqələrinin inkişafı və beynəlxalq daşıma üçün yeni istiqamət müəyyənləşdirdi.

Ümummilli Lider körpünün açılması zərurətini belə xarakterizə edib: "Belə bir körpü tikmək bizim bir azərbaycanlı kimi, şəxsen mənim on illərdə qəlbimdə olan arzu idi. Bu fikir mənim qəlbimdə on illərlə yaşayırdı. Mən özümü xoşbəxt hesab edirəm ki, gördüyüm bütün başqa işlərlə bərabər, o ümid, həsrət körpüsünün qısa müddətdə tikilməsinin, yaranmasının təşəbbüsünü özləməyə başladım".

Ulu Öndərin təşəbbüsü ilə yaradılan "Ümid körpüsü" iki qarış xalqı bir-birinə qovuşdurmaq, yurddan-yurda, köndüldən-köndülə körpü salmaq baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edirdi. Çünki Türkiyə-Azərbaycan və Naxçıvan əlaqələrinin müasir səviyyəsi, türk dünyasının birlik və bütövlük ideyalarının gerçəkləşdirilməsi istiqamətində görülən işlər şərəf edilərkən məhz "Ümid körpüsü"nin əhəmiyyəti xüsusi vurğulanır. Bu körpü Azərbaycan-Türkiyə əlaqələrinin inkişafının başlanğıcı olub.

Naxçıvanlılar həmişə olduğu kimi, müdrikliliyini göstərərək Ulu Öndərin ətrafında bir yumruq kimi sıx birləşdilər və erməni işğalçılarına tutarlı cavab verdilər. Ulu Öndərin qətiyyəti, müdrikliliyi, cəsarəti, naxçıvanlıların ona olan inamı bu ağır sınaqdan çıxmaq üçün əlverişli imkan yaradırdı.

Ulu Öndərin misilsiz xidmətləri sayəsində Naxçıvanda inqilabi dəyişikliklər baş verdi. Ulu Öndərin təklifi ilə "sovet sosialist" sözləri muxtar respublikanın adından çıxarıldı. Naxçıvanda ilk dəfə olaraq 1990-cı illərdə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin bayrağı dövlət bayrağı kimi qəbul edildi və Azərbaycanın Ali Məclisi qarışında vəsətət qaldırıldı ki, Azərbaycan dövləti də bu bayrağı rəsmi dövlət bayrağı kimi təsdiq etsin. 1991-ci ildə Sovet İttifaqının saxlanması üçün keçirilən qanunsuz referendumda Naxçıvan iştirak etmədi. Yəni bu addımlar ondan sonrakı dövrdə Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini şərtləndirdi. O illərdə Ulu Öndər qətiyyət, cəsarət, öz xalqına, millətə

nə nə qədər bağlı olduğunu göstərdi. Bu isə o demək idi ki, Ulu Öndər üçün dövlət maraqları, Azərbaycanın maraqları hər şeydən üstündür. Bütün bunların fonunda Naxçıvan ağır sınaqlardan çıxaraq inkişaf yoluna qədəm qoydu.

Bir sözlə, dahi rəhbərin həmin illərdə milli müstəqillik yolunda atdığı addımlar Naxçıvanı qorumaqla yanaşı, həm də, bütövlükdə, Azərbaycan xalqının qurtuluş tarixinin osasını qoymuş oldu.

Türk-islam dünyasının mədəniyyət və əməkdaşlıq mərkəzi

Ulu Öndər Heydər Əliyevin muxtar respublikanın inkişafına göstərdiyi xüsusi diqqət hazırda Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi siyasətin prioritet istiqamətlərindən birini təşkil edir.

Dövlət başçısının regionun geosiyasi vəziyyətini, xüsusi çətinliklərini nəzərə alaraq, Naxçıvana daim böyük diqqət və qayğı göstərməsi muxtar respublikadakı inkişafı ardıcıl olaraq stimullaşdırır. Naxçıvanda hər tərəfli inkişaf həm də cənab Prezidentin yorulmaz fəaliyyətinin və məqsədyönlü yüksəliş strategiyasının qanunauyğun nəticəsidir. Eyni zamanda Naxçıvan əhalisinin dövlətçilik və quruculuq proseslərində yorulmadan fəal iştirakı da Naxçıvanın yüksəlişini təmin edir.

Qürur hissi ilə qeyd edə bilərik ki, Vətən müharibəsində tarixi qələbənin əldə olunmasında digər bölgələrdə olduğu kimi, respublikamızın Ermənistanla ən böyük sərhədə malik bölgəsi olan Naxçıvanın da qəhrəman övladları yüksək rəşadət nümayiş etdiriblər. Naxçıvan Əlahiddə Ümumqoşun Ordusunun hərbi qulluqçuları işğal altında olan rayonlarımızın, o cümlədən Azərbaycan mədəniyyətinin paytaxtı olan - əzəli torpağımız Şuşanın azad olunmasında əsl qəhrəmanlıq şücaəti göstərmişlər. Sırası əsgərdən polkovnik rütbəsi daşıyan zabita qədər Naxçıvan hərbiçiləri ordumuzun xilaskarlıq missiyası çərçivəsində cəsarətlə döyüşərək şəhidlik zirvəsinə yüksəliblər. Bütövlükdə, İkinci Qarabağ müharibəsində Naxçıvan 200-dən artıq şəhid verib.

Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi, "Naxçıvanlılar da İkinci Qarabağ müharibəsində digər bütün bölgələrdən olan vətəndaşlar kimi fəal iştirak ediblər... Bütün bölgələrdən olan hərbiçilərlə bərabər naxçıvanlılar da böyük qəhrəmanlıq göstərmişlər və torpaqlarımızın azad edilməsi işində fədakarlıq göstərmişlər, şəhidlər vermişlər". Təsədüfi deyil ki, Naxçıvan Əlahiddə Ümumqoşun Ordusunun hərbi qulluqçuları göstərdikləri rəşadətə görə Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamları əsasında Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı fəxri adına layiq görülmüş, digər orden və medallarla təltif olunublar.

Heydər Əliyevin Naxçıvanda qaldırdığı bayrağın Zəfər qüruru

Bu gün Naxçıvan bütün səhərlər üzrə böyük sürətlə inkişaf edərək, sözünl əsl mənasında, intibah mərhələsi səviyyəsinə yüksəlib.

Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə Naxçıvanda Prezidentin Səlahiyyətli Nümayəndəsi İnstitutunun fəaliyyətə başlaması və məqsədyönlü islahatların uğurla həyata keçirilməsi ilə muxtar respublika yeni inkişaf mərhələsinə başlanması təmin edilmiş.

Dövlət başçısının təsdiq etdiyi "Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafına dair 2023-2027-ci illər üçün Dövlət Proqramı" isə qədim yurdumuzun modern inkişafını şərtləndirən çox mühüm sənəddir. Bu dövlət proqramının Təfsilatlı Tədbirlər Planında nəzərdə tutulan layihələrlə növlər yitirdikdə aydın şəkildə görünür ki, tezliklə muxtar respublikanın sosial-iqtisadi, mədəni həyatında inqilabi yeniliklər olacaq. Dövlət proqramında əksini tapan inkişaf strategiyasının həyata keçirilməsinin 11 istiqamət üzrə ən əlverişli və münasib icra mexanizmləri və maliyyə mənbələri müəyyən edilmiş. Muxtar respublikanın inkişafının siyasi və iqtisadi cəhətdən qiymətləndirilməsi və proqnozlaşdırılması zamanı elmi prinsiplərə də istinad edilmiş. Bu mühüm sənəd hazırkı mərhələdə yeni Naxçıvanın meydana çıxmasına imkan yaradacaq. Tədbirlər Planına əsasən - Azərbaycan-Türkiyə dövlət sərhədində Araz çayı üzərində yeni körpü tikiləcək, Azad İqtisadi Zona yaradılacaq, qədim Naxçıvanın tarixi-mədəni irsini qoruyub saxlamaq, UNESCO-nun maddi mədəni irs nümunələrini üzrə əsas siyahısına salınacaq tarixi-memarlıq abidələri müəyyənləşdiriləcək.

Əlbəttə ki, bütün bunlar Prezident İlham Əliyevin Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsi olan Naxçıvanın müasir inkişafının təmin olunmasına göstərdiyi böyük qayğının və dəstəyin əməli ifadəsidir. Dövlət proqramında nəzərdə tutulan layihələrin icrası Naxçıvanın modern tərəqqisinin təmin edəcəkdir. Tarixi gerçəklik budur ki, Ulu Öndərin Naxçıvandan başlatdığı qurtuluş və inkişaf missiyasını cənab İlham Əliyev qətiyyətlə, inamla davam etdirərək, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü, suverenliyini tam bərpa etdi. Məhz dahi liderin ilk dəfə Naxçıvanda qaldırdığı üçrəngli bayrağımız bu gün bütün Azərbaycanın üzərində dalğalanır. Bunu isə cənab İlham Əliyev Müzəffər Sərkördə qətiyyəti ilə gerçəkləşdirib.

Əminliklə deyə bilərik ki, Prezident İlham Əliyevin Naxçıvanın modern inkişafı naminə hazırladığı dövlət proqramı 100 illik yubileyini qeyd edən, inkişaf, tərəqqi yolunda inamla irəliləyən muxtar respublikanın yüksəlişinə müsbət impuls verəcək. Naxçıvan yenə də daha yüksək inkişaf dinamikasına görə seçiləcək və dövlət proqramına uyğun olaraq yeni istehsal müəssisələrinin, iri sənaye obyektlərinin, ekoturizm şəkəsinin yaradılması, "yaşıl enerji" istehsalı muxtar respublikanın region ölkələri ilə sıx integrasiyasını daha da dərinləşdirəcək.

Səttar MÖHBALİYEV,
Milli Məclisin deputatı,
Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları
Konfederasiyasının sədri

